

70 Kč/2,80 €

Energie 21

4 | 2021

OBNOVITELNÉ ZDROJE • EFEKTIVNÍ SPOTŘEBA • UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Téma: Moderní vytápění

Energetická návratnost solárních zdrojů

Alternativní paliva jen pro lokální využití

Rychlerostoucí dřeviny v agrolesnictví

Aktivní spotřebitelé potřebují chytré sítě

PP
ROFI RESS s.r.o.

alternativní
ENERGIE

Program Horizont Evropa byl otevřen

Evropský program pro výzkum a inovace Horizont Evropa, s rozpočtem 95,5 mld. eur, zahrnuje sedmileté období 2021 až 2027. Jeho základní legislativní dokumenty byly přijaty až na konci dubna letošního roku. Oproti předchozímu rámcovému programu Horizont 2020, rovněž sedmiletému, zde dochází k důležitým změnám v podpoře výzkumu v oblasti energetiky.

Dříve samostatná společenská výzva Energie se nově dostala do pilíře 2, zaměřeného na globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu, a byla propojena s výzkumem klimatu a dopravním výzkumem ve společném klastru 5 Klima, energetika a mobilita. Rozpočet klastru 5 v celkové výši 13,462 mld. eur na sedmileté období byl dodatečně navýšen o dalších 171 mil. eur. Klastre je zaměřen na boj proti změně klimatu, ať už lepším porozuměním jeho mechanismům, nebo formou cílených opatření v odvětvích energetiky a dopravy.

Směrování výzkumu a inovací pro první čtyři roky programu Horizont Evropa určuje Strategický plán, a to formou očekávaných dopadů pro jednotlivé klustry. V klastru 5 – klima, energetika a mobilita jsou tyto dopady následně přeformulovány do šesti oblastí (Destinations) pracovního programu na období 2021–2022, přijatého 15. června 2021:

1. Vědy o klimatu a řešení pro transformaci ke klimatické neutralitě, 2. Průřezová řešení pro klimatickou změnu, 3. Udržitelné, zajištěné a konkurenceschopné dodávky energie, 4. Účinné, udržitelné a inkluzivní využívání energie, 5. Čistá a konkurenceschopná řešení pro všechny typy dopravy, 6. Bezpečné a robustní služby v dopravě a chytré mobility pro cestující a zboží.

Vzhledem k zaměření časopisu Energie 21 se podíváme podrobněji na tři oblasti, tj. druhou, třetí a čtvrtou:

■ Průřezová řešení pro klimatickou změnu: První uzávěrku má 19. října 2021, v příštím roce se uzávěrka předpokládá 6. září 2022. Pro letošní rok bylo navrženo celkem 16 témat. Sedm z nich vzniklo ve spolupráci se společně programovaným evropským partnerstvím Baterie a cílí na konkurenceschopný a udržitelný evropský hodnotový řetězec pro baterie. Další čtyři témata jsou z oblasti průlomových technologií a řešení pro klima, pro dosažení nulových nebo záporných emisí v energetice a dopravě. Příkladem může být téma krakování metanu na využitelný vodík a uhlík, nebo přímé zachycování

uhlíku z atmosféry a jeho konverze. Čtyři témata cílí na široce pojatou angažovanost občanů a dalších zainteresovaných subjektů při plánování, přes rozhodování až k implementaci. Jedno téma se věnuje oblasti měst a místních společenství, a má zlepšit účinnost jejich přístupů k energetice, využívání zdrojů a vzorcům mobility.

■ Udržitelné, zajištěné a konkurenceschopné dodávky energie: Má nejbližší uzávěrku 19. října 2021, další jsou 5. ledna, 23. února, 26. dubna, 27. října 2022, a 10. ledna 2023. Při transformaci energetického systému spoléhá na snížování celkové poptávky po energii a na to, že bude dosaženo na straně dodávek energie klimatické neutrality. Uvažuje se i o integraci dalších klimaticky neutrálních, obnovitelných nosičů energie, jako je např. čistý vodík. Témata se dělí na tři základní oblasti, a to Podpora evropského globálního vedoucího postavení v dostupných, zabezpečených a udržitelných technologiích pro obnovitelné zdroje energie (čtyři témata pro uzávěrku 5. ledna 2022); Energetické systémy, sítě a skladování (čtyři témata pro uzávěrku 19. 10. 2021, sedm témat pro uzávěrku 5. ledna 2022), a konečně Zachycování, využívání a skladování uhlíku, CCUS (dvě témata pro uzávěrku 5. ledna 2022). Uzávěrku 5. ledna 2022 doplňují ještě dvě témata průřezová.

■ Účinné, udržitelné a inkluzivní využívání energie: Nejbližší uzávěrku má 19. října 2021, další následují v roce 2022, a to 25. ledna a 6. září, a v roce 2023, ta připadá na 24. ledna. Očekávané dopady zahrnují vedoucí postavení v klíčových a průlomových technologiích, které jsou tu pro lidi, dostupnou a čistou energii, a cirkulární a čistou ekonomiku. Pro nejbližší, říjnovou uzávěrku, je vyhlášeno pět témat, tři zaměřená na vysoce energeticky účinné a klimaticky neutrální portfolio budov v Evropské unii, a dvě na průmyslová zařízení v energetické transformaci. Tři témata s uzávěrkou 25. ledna 2022 jsou všechna zaměřena na bu-

Foto archiv/CESNET

dovy a vznikla ve spolupráci s evropským společně programovaným partnerstvím Built4People.

Další novinky se objevují v oblasti partnerství veřejného a soukromého sektoru, kde pod klastre 5 spadá celkem jedenáct navržených evropských partnerství z celkového počtu čtyřicet devět pro celý program Horizont Evropa. Čtyři z nich budou moci vyhlášovat vlastní výzvy k podávání projektů, a to Čistý vodík (Clean Hydrogen), Čistá letecká doprava (Clean Aviation), Jednotné evropské nebe (Single European Sky ATM Research 3) a Evropská železniční doprava (Europe's Rail).

Novinky nás čekají i u misí, což jsou portfolia činností vynikající vědecké a inovační úrovně s měřitelným cílem v reálném čase. Oblasti energetiky se dotýká především mise zaměřená na chytrá města a společenství, a více o formě jejich podpory by mělo být známo na podzim.

Kromě předkládání návrhů projektů do výzev existuje ještě možnost zapojit se do programu Horizont Evropa individuálně, a tou je stát se hodnotitelem návrhů. Ti jsou vybíráni z databáze hodnotitelů, kam je možné se již nyní zaregistrovat, <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/work-as-an-expert>.

Veronika Korittová, Technologické centrum AV ČR